

پیش‌بینی سخت‌رویی بر اساس سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری نوجوانان پسر مقطع متوسطه دوم شهر تهران

زهرا پنیبری^۱

پری‌ناز بنیسی^۲✉

حمیدرضا وطن‌خواه^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۱۷

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی «پیش‌بینی سخت‌رویی براساس سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری»، در میان نوجوانان مشغول به تحصیل در دبیرستان‌های تهران اجرا شد. نمونه این پژوهش به تعداد ۳۴۱ نفر به صورت خوشه‌ای از بین مدارس انتخاب شده‌اند. طرح این پژوهش از نوع همبستگی بود و ابزارهای این پژوهش، پرسشنامه سخت‌روی «کوباسا و مدی» ۵۰ ماده؛ پرسشنامه روانی کالیفرنیا (CPI) ۱۸۰ سؤالی و پرسشنامه پرخاشگری ۲۱ گویه‌ای «آرنولد اچ. باس و مارک پری» است. نتایج تحلیل ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و سازگاری فردی و اجتماعی نوجوانان پسر، از نظر آماری در سطح آلفای ۰/۰۱ رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P < ۰/۰۱$). نتایج تحلیل ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و پرخاشگری نوجوانان پسر از نظر آماری در سطح آلفای ۰/۰۱ رابطه منفی و معنادار دیده می‌شود ($P < ۰/۰۱$).

واژگان کلیدی: سخت‌رویی، سازگاری فردی-اجتماعی، پرخاشگری، نوجوانان.

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی، تهران، ایران

۲. نویسنده مسئول: دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران
parenazbanisi2017@gmail.com

۳. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران

مقدمه

نوجوانی به دروه گذار از کودکی به بزرگسالی اطلاق می‌شود؛ این دوره مرزهای سنی مشخصی ندارد، اما تقریباً از ۱۲ سالگی آغاز می‌شود و تا آخرین سال‌های دهه دوم زندگی ادامه می‌یابد که رشد جسمانی کم و بیش کامل می‌شود. سه اختلال روانی، که سلامت افراد خصوصاً نوجوانان را به خطر می‌اندازد، (پرخاشگری)، (اضطراب) و (افسردگی) است. پرخاشگری و خشونت از سنین خردسالی شروع شده و در طی زندگی فرد ادامه می‌یابد. با این حال می‌توان بیشترین بروز و ظهور آن را به دوران نوجوانی نسبت داد.

ارائه تعریف صریح و دقیق از پرخاشگری کار دشواری است. چرا که هر یک از صاحب‌نظران بر حسب پایگاه اعتقادی خود تعاریف متفاوتی را ارائه داده‌اند؛ بنا به تعریف گویرین و هسسی^۱ (۲۰۱۶) پرخاشگری رفتار منحصر به فردی نیست، در عوض این کلمه به رفتارهایی اشاره دارد که افراد انجام می‌دهند و باعث آسیب‌های عاطفی _ روان‌شناختی یا جسمانی به دیگران می‌شود. ضربه زدن _ لگد زدن یک کودک به کودک دیگر به تصور قالبی اکثر افراد احتمالاً از پرخاشگری‌های درون کودکی نشأت می‌گیرد؛ اما انواع رفتارهای دیگر را نیز می‌توان به عنوان رفتار پرخاشگرانه طبقه‌بندی کرد. مثلاً رفتارهای مانند طرد و انزوای یک فرد از گروه، مسخره کردن دیگران و پخش شایعات زشت درباره یک فرد نیز مشمول رفتارهای پرخاشگرانه است (گیرین^۲ ۲۰۱۷).

با گذشت زمان حوزه و قلمرو علم روان‌شناسی در ارتباط با روان و رفتار پرخاشگرانه وسعت و عمق بیشتری یافته است؛ به‌کارگیری روش‌های جدید، شناخت ابعاد مختلف این رفتار آدمی و واکنش‌های پیچیده انسان‌های امروزی و رویدادهای پیرامونی خود باعث شده تا متخصصان برای مواجهه با مقتضیات و تخصصی کردن حیطه‌های خود، بر عمق و غنای این شاخه بیش‌تر از پیش بیافزایند. بنابراین، شناخت پرخاشگری در دوره نوجوانی و جوانی از اهمیت بسیار ویژه‌ای برخوردار شده است (گویرین و هسسی ۲۰۱۶).

سازگاری فردی_ اجتماعی در نوجوانان به عنوان مهم‌ترین نشانه سلامت روان آن‌ها، از مباحثی است که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از جامعه‌شناسان و روان‌شناسان و مربیان را به خود جلب کرده است، زیرا دوره نوجوانی، دوره حساسی است و سازگاری فردی _ اجتماعی نوجوان در این دوره دستخوش تحولات عاطفی، جسمانی و ذهنی فوق‌العاده شدیدی است و هنوز به طور کامل رشد نیافته است. به همین علت ممکن است تأخیر در بلوغ عاطفی به دنبال خود مشکلات جدی در روابط بین فردی و در نوجوانان و چالش‌های اجتماعی برای آن‌ها پدید آورد. علاوه بر این، رشد

¹. Guorin and hesssey

². Greene

اجتماعی مهم‌ترین جنبه رشد وجود هر شخص است و معیار اندازه‌گیری رشد اجتماعی هر کس سازگاری او با دیگران است. سازگاری اجتماعی مانند رشد جسمی، عاطفی و عقلی یک کمیت پیوسته است و به تدریج به کمال می‌رسد و در طی زندگی به‌طور طبیعی و در برخورد با تجربه حاصل می‌شود. با سپری شدن دوران کودکی و ورود به دوران نوجوانی، رشد روانی-اجتماعی از تحول ساده به تحول عمیق و کیفی تبدیل می‌شود و نوجوانان با به‌کارگیری مهارت‌های اجتماعی، می‌توانند جایگاه خود را در میان مرادوات اجتماعی و ارتباط با همسالان خود و بزرگسالان پیدا کنند و مورد پذیرش اجتماعی قرار گیرد. موفقیت در امر پذیرش اجتماعی به سازگاری اجتماعی منجر می‌شود و ممکن است فرد را به مرحله نفوذ و رخنه اجتماعی برساند که سطح بالاتر از پذیرش اجتماعی است و در این مرحله می‌تواند بر اطرافیان خود تأثیرگذار باشد. رخنه اجتماعی فرآیندی است که از طریق آن روابط آدمیان از سطح دوست داشتنی به سوی صمیمیت پیش‌تر سیر می‌کند (اتکینسون، اتکینسون و هیلگارد^۱، ۱۹۸۳).

«سخت‌رویی» یکی از راه‌هایی است که به افزایش توان سازگاری و مهارت‌های مقابله‌ای مؤثر و سازنده منجر می‌شود که به عنوان متغیر تأثیرگذار بر سازگاری مطرح است. کوباسا^۲ (۱۹۷۹) سخت‌رویی را ترکیبی از باورها درباره خویشتن و جهان می‌داند که فرد را در برابر فشارهای درونی و بیرونی مصون می‌سازد. به اعتقاد او سخت‌رویی سه ویژگی: «تعهد»، «کنترل» و «چالش» شامل است (سارافینو^۳، ۲۰۱۶).

فردی که میزان خصیصه «چالش» در او بیشتر است، رویدادهای زندگی را به منزله فرصتی برای پویایی و سازگاری مجدد و میدانی برای پژوهش و ارتقاء خویشتن تلقی می‌کند و در برابر این رویدادها تسلیم منفعلانه را انتخاب نمی‌کند. فردی که مولفه «کنترل» در او زیاد است، احساسی تأثیرگذار بر جریان زندگی خود دارد و خود را در تغییر و دگرگونی شرایط، توانا و مسئول می‌بیند. فردی که از «تعهد» بیشتری برخوردار است نه تنها خود را واجد ارزش می‌بیند، بلکه در زندگی به چیزهای بسیار باارزش معتقد است که اهمیت و معنای زیستن را برای او برجسته می‌سازد (مدی^۴، ۱۹۹۴). امروزه در زمینه سخت‌رویی، سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری مطالعات زیادی انجام شده است؛ اما در این بین کم‌تر دیده شده که ارتباط بین سخت‌رویی و سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری نوجوانان بررسی شود.

^۱. Atkinson, Atkinson and Hillgard

^۲. Kubasa

^۳. Sarafino

^۴. Maddi

امروزه به خشونت و پرخاشگری به عنوان یک معضل بزرگ جهانی برای بسیاری از جرایم، نابسامانی‌ها، انحرافات و حتی جنگ‌ها و همچنین آثار مخرب روانی و جسمانی آن در سطوح فردی و اجتماعی توجه شده است (مالکی و همکاران، ۲۰۱۸).

پرخاشگری اختلالی است که در کودکان و نوجوانان به صورت‌های مختلف بروز می‌کند و یک مشکل در حال رشد در نوجوانان است (ابوالمعالی، ۲۰۱۸).

در مطالعه انجام شده در کشور، میزان پرخاشگری در بین نوجوانان و جوانان بین ۳۰ تا ۵۰ درصد گزارش کرده است (گلچین، ۲۰۱۶).

در آمریکا آدم‌کشی دومین علت مرگ و میر در سنین بین ۱۵ _ ۲۴ سالگی است و حدود نیمی از مراجعان مراکز روان‌شناختی را کودکان و نوجوانان پرخاشگر تشکیل می‌دهند (مدی^۱، ۱۹۹۴).

گزارش سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۰۵ نشان می‌دهد درصد ابتلا به اختلالات روانی در کشورهای مختلف در جمعیت زیر ۱۶ سال، از ۱۲ تا ۲۹ درصد متغیر است (آدام شارپ^۲، ۲۰۱۸). در جمعیت ۱۵ _ ۶۴ ساله ایرانی شیوع پرخاشگری فیزیکی حدود ۳۱ درصد بوده است و شیوع پرخاشگری شدید (نیاز به درمان قربانی یا دستگیری) ۱/۷ درصد بوده است (مالکی و همکاران، ۲۰۱۸).

پرخاشگری یکی از مسائل مهم زندگی است و مشکلات برخاسته از آن یکی از دلایل مهم ارجاع کودکان و نوجوانان برای دریافت کمک‌های روان‌شناختی محسوب می‌شود (وزیری، ۲۰۱۶). این اختلال روانی در برگیرنده رفتارهای خصمانه نظیر ناسزاگویی، تهدید کلامی و داد و فریاد است که به طور مستقیم موجب آزار و اذیت دیگران می‌شود (واحدی، ۲۰۱۸).

عدم کنترل پرخاشگری سبب بروز عوارض جسمی، اجتماعی و روانی نوجوانان می‌شود. پرخاشگری می‌تواند پیش‌بینی‌کننده استفاده از مواد مخدر و الکل، کشیدن سیگار، سازگاری کم در مدرسه، اخراج از مدرسه، احساس درماندگی، ناسازگاری اجتماعی، تنهایی، بی‌توجهی به حقوق و خواسته دیگران، زخم معده، اختلال فشار خون و افسردگی باشد (موهر^۳، ۲۰۱۶). همچنین، یکی از مسائل مهم دوره نوجوانی، ناسازگاری نوجوان است. طبق گزارش سازمان ملل، در سال‌های دهه ۱۹۸۰ بیش از ۷۰ درصد جرایم را نوجوانان کم‌تر از ۱۸ سال مرتکب شده‌اند. این رفتارهای ناسازگارانه هم برای جامعه و هم برای رشد افراد نوجوان مخاطره‌آمیز بیان شده است. آنچه از متون

¹. M.D

². Adam Sharpe

³. Moher

تحقیقی بر می‌آید این است که سازگاری موفق به عملکرد یکپارچه توانش‌های هیجانی بستگی دارد (راجرز^۱ و همکاران، ۲۰۰۶).

شناسایی عواملی حائز اهمیت است که می‌تواند بر سازگاری، به عنوان مهم‌ترین نشانه سلامت روان تأثیرگذار باشد، و توجه به مشکلات سازگاری این بخش ضروری است. بر اساس این تعریف سازگاری را فرآیندی روان‌شناختی می‌داند که بر اساس آن فرد با تمایلات و چالش‌های زندگی روزمره مقابله کرده یا آن‌ها را در کنترل خود در می‌آورد (چن و سیلورتورن^۲، ۲۰۱۸).

قدرت سازگاری افراد در جامعه انسانی برابر نیست و این در حالی است که کنار آمدن با دیگران نخستین تکلیفی است که در زندگی با آن روبرو می‌شویم؛ همچنین سطح سازگاری اجتماعی ما که بخشی از سبک زندگی ماست، بر روش برخورد ما با مشکلات زندگی تأثیرگذار است (لارا^۳ و همکاران، ۲۰۱۹).

سخت‌رویی سپری در مقابل احساسات، نگرش‌ها و رفتارهای منفی است. شیوه‌های مورد استفاده افراد دارای سخت‌رویی بالا، امکان برخورد مؤثر آن‌ها را با موانع موجود در مسیر اهدافشان افزایش داده و به‌طور غیرمستقیم میزان سازگاری آن‌ها را بالا می‌برد (کاسبک^۴ و کریستنسن^۵، ۲۰۱۵). افراد سخت‌رو مقابله گشتاری را به جای مقابله واپس‌رونده در مقابله با مشکلات به‌کار می‌برند (مدی^۶، ۱۹۹۴). آن‌ها نگرش حل مسأله دارند و از سیستم‌های اجتماعی مؤثر استفاده می‌کنند؛ آن‌ها به‌طور عمومی به خودسرزندی، تفکر آرزومندانه یا اجتناب تکیه نمی‌کنند (کلینک^۷، ۲۰۱۷).

تقویت سازگاری در افراد و به‌ویژه نوجوانان، همواره مورد توجه پژوهشگران در حیطه بهداشت روان بوده است؛ مهارت‌ها و ثروتمندی‌هایی که بتواند به افزایش توان سازگاری و مهارت‌های مقابله‌ای مؤثر و سازنده منجر شود. یکی از این راه‌ها، استفاده از منابع و ثروتمندی‌های درونی افراد و جستجوی راه‌هایی برای بروز و تقویت آن‌هاست که از جمله آن‌ها توجه به سخت‌رویی است که به عنوان متغیر تأثیرگذار بر سازگاری مطرح می‌شود (سی‌وارد^۸، ۲۰۱۷ و اتکینسون^۹، ۱۳۸۰). سخت‌رویی سپری در مقابل احساسات، نگرش‌ها و رفتارهای منفی است. شیوه‌های مورد استفاده افراد دارای سخت‌رویی بالا، امکان برخورد و مؤثر آن آموزش سخت‌رویی به‌طور معنادار باعث افزایش

¹. Rodgers

². Chen and SiLverthorne

³. Lara

⁴. Kahsebeck

⁵. chrisetensen

⁶. Maddi

⁷. Kleinke

⁸. Seaward

⁹. Atkinson

سازگاری کلی می‌شود و بر سازگاری آموزشی مؤثر است، اما این تأثیر در جهت مثبت معنادار نیست (کرمی و همکاران، ۱۳۹۵).

بین سخت‌رویی و گرایش به پرخاشگری نوجوانان، رابطه منفی و معناداری وجود دارد و سخت‌رویی نقش مؤثری در پیش‌بینی گرایش به پرخاشگری دارد (غلام رضا ثناگوی محرر و همکاران، ۱۳۹۵).

یافته‌ها درخصوص دانش‌آموزان ناسازگار در محیط مدرسه، پرخاشجو، آسیب‌پذیر و همچنین آن‌هایی که ترک تحصیل می‌کنند، نشان می‌دهد که هر دو گروه، در ویژگی خودکارآمدی و کنترل عوامل هیجانی، عملکردی ناکارآمد دارند و بیان‌کننده توانایی پایین آن‌ها در مقابله با استرس‌ها و سازگاری در روابط بین‌فردی و درون‌فردی است (مک پیل^۱، ۲۰۱۶).

بی‌تردید شیوع پرخاشگری در میان نوجوانان موجب نگرانی بسیاری از خانواده‌ها، اولیاء و مربیان و مسئولان کشور است. اگر معضلات این دوره مهم از زندگی مطالعه و برطرف نشود، برای نوجوانان خطرناک و مسأله‌ساز می‌شود و از آن‌جا که مشکلی با مشکل دیگر پیوند خورده، در نهایت سبب بسیاری از انحرافات فردی و اجتماعی، و حتی بزهکاری خواهد شد. (درتاج و همکاران، ۱۳۹۶)

با عنایت به سه ویژگی «تعهد، کنترل، چالش» که کوباسا برای سخت‌رویی معرفی می‌کند و آن را ترکیبی از باورها در مورد خویشتن و جهان می‌داند که فرد را برابر فشارهای درونی و بیرونی مصون می‌سازد، شناخت هرچه بهتر متغیرهای تأثیرگذار بر پرخاشگری و سازگاری فردی-اجتماعی نوجوانان و در نتیجه آن، تدوین برنامه‌های مناسب برای پیشگیری و درمان این پدیده ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به پژوهش‌های انجام شده بر متغیرهای مذکور، لازم است برای غنی‌تر شدن نتایج این پژوهش‌ها، بررسی‌های بیش‌تری انجام شود و خلأهای موجود تا حد امکان برطرف گردند (افتخار صعادی و همکاران، ۱۳۹۶).

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رابطه سخت‌رویی با سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری نوجوانان پسر بود.

روش

با توجه به فرضیه‌ها در پژوهش حاضر، از روش همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوره دوم شهر تهران، به تعداد ۳۰۰۰ نفر بودند. با

^۱. MC Pail

توجه به میزان برآورد حجم آماری و روش پژوهش، طبق جدول مورگان، تعداد ۴۳۱ نفر به شکل نمونه‌گیری تصادفی ساده بوده است. در این پژوهش از ابزارهای زیر استفاده شد:

مقیاس سخت‌رویی: این آزمون به وسیله G کوباسا، مدی و بارتون^۱ تهیه شده است. آزمون زمینه‌یابی دیدگاه‌های شخصی پرسشنامه‌ای است که در سنجش سرسختی روان‌شناختی به کار می‌رود. این آزمون از ۵۰ ماده تشکیل شده است که آزمودنی باید میزان درست یا نادرست بودن جمله‌ها را با یک مقیاس ۴ درجه‌ای از صفر تا سه مشخص کند. عدد صفر نشان‌دهنده این است که آن جمله اصلاً درست نیست و عدد سه نشان می‌دهد که آن جمله خاص از نظر آزمودنی کاملاً درست است. این آزمون از سه مقیاس فرعی مبارزه‌جویی، تعهد و کنترل تشکیل شده است که هر یک از آن‌ها ۱۷، ۱۶، و ۱۷ ماده از آزمون را به خود اختصاص داده‌اند. نمره‌های ۳۹ ماده آزمون، به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. برای هر یک از مقیاس‌های مبارزه‌جویی، تعهد و کنترل نمره جداگانه ارائه می‌شود و آزمون دارای نمره کل نیز هست که از میانگین غیر وزنی نمره‌های سه مقیاس نام برده در بالا تشکیل می‌شود (کیامرثی، عبدالقاسمی، ۲۰۰۶).

مقیاس سازگاری: در این پژوهش برای اندازه‌گیری سازگاری فردی-اجتماعی از آزمون شخصیت سنج کالیفرنیا استفاده شد که یک آزمون مداد-کاغذی خود اجراست. کلارک^۲ و همکاران در سال ۱۹۴۰ این آزمون را به منظور سنجش سازش‌های مختلف زندگی تهیه کردند که دارای دو قطب سازگاری فردی و اجتماعی است که ۱۸۰ سؤال دو گزینه‌ای (بلی یا خیر) دارد. این آزمون دارای ۱۲ خرده مقیاس است که نیمی از آن‌ها برای سنجش سازگاری فردی و نیمی دیگر برای سنجش سازگاری اجتماعی هستند. شافر^۳ (۱۹۸۴) در کتاب سالنامه اندازه‌گیری‌های روانی، در مورد آزمون شخصیتی کالیفرنیا بر پایه مطالعات انجام شده، ضرایب پایایی آن را برای مقیاس سازش فردی ۰/۸۸ تا ۰/۹۰ و برای مقیاس سازش اجتماعی ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ و برای خرده مقیاس‌های آزمون در دامنه ۰/۶۰ تا ۰/۸۷ و برای کل آزمون ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ محاسبه کرده است.

مقیاس پرخاشگری: این پرسشنامه را آرنولد اچ. باس و مارک پری (۱۹۹۲) تدوین کرد و ۲۹ گویه ۵ گزینه‌ای (کاملاً شبیه من = ۵ تا کاملاً متفاوت از من = ۱، به جز سؤال ۲۴ و ۲۹ که به صورت عکس نمره‌گذاری می‌شود) را شامل است که چهار عامل رفتاری پرخاشگری بدنی (۹ گویه)، پرخاشگری کلامی (۵ گویه)، خشم (۷ گویه) و کینه‌توزی (۸ گویه) را ارزیابی می‌کند. این عوامل در سه مؤلفه حرکتی یا ابزاری (پرخاشگری بدنی و کلامی)، هیجانی (خشم) و شناختی (کینه‌توزی) طبقه‌بندی می‌شوند.

^۱. Kubasa, Maddi and barthone

^۲. Clark

^۳. Schaffer

یافته‌ها

بررسی فرضیه اول: بین سخت‌رویی و سازگاری فردی نوجوانان پسر رابطه وجود دارد. به‌منظور بررسی رابطه بین سخت‌روی و سازگاری فردی نوجوانان پسر، از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج به دست آمده ارائه شده است.

جدول ۱: ضریب همبستگی بین سخت‌رویی و سازگاری فردی

متغیرها	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سخت‌رویی و سازگاری فردی	۳۴۱	۰/۵۲۷	۰/۰۰۱

در جدول ۱ نتایج همبستگی بین سخت‌رویی و سازگاری فردی نوجوانان پسر نشان داده شده است. بر اساس نتایج به دست آمده ضریب همبستگی برابر با ۰/۵۲۷ و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنادار است ($p < ۰/۰۱$). مثبت بودن ضریب به دست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و سازگاری فردی ارتباط مستقیم وجود دارد. بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود افرادی که سخت‌رویی بیشتری دارند، از سازگاری فردی بالاتری نیز برخوردارند.

جدول ۲: نتایج آزمون تحلیل واریانس

مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنادار
۷۹۸۳/۸۵۲	۱	۷۹۸۳/۸۵۲	۱۳۰/۱۰۷	۰/۰۰۱
۲۰۸۰۲/۲۳۶	۳۳۹	۶۱/۳۶۴		
۲۸۷۸۶/۰۸۸	۳۴۰			

در جدول ۲ نتایج آزمون تحلیل واریانس به منظور بررسی مدل رگرسیونی ارائه شده آورده شده است. بر اساس نتایج مندرج در جدول، مقدار F به دست آمده برابر با ۱۳۰/۱۰۷ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنادار است، که نشان می‌دهد سخت‌رویی می‌تواند تغییرات مربوط به سازگاری فردی را به خوبی تبیین کند و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۳ نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی سازگاری فردی از طریق متغیر سخت‌رویی، آورده شده است. مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta) برابر با ۰/۵۲۷ است. با توجه به مقدار آماره t به دست آمده که در سطح آلفای ۰/۰۱ معنادار است. نتیجه گرفته

می‌شود که سخت‌رویی می‌تواند به شکل مثبت و معناداری سازگاری فردی نوجوانان پسر را پیش بینی کند.

جدول ۳: تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی سازگاری فردی از طریق متغیر سخت‌رویی

سطح معناداری	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		
	t	Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۶/۷۶۸		۲/۹۲۹	۱۹/۸۲۵	ثابت
۰/۰۰۱	۱۱/۴۰۶	۰/۵۲۷	۰/۰۴۵	۰/۵۰۸	سخت‌رویی

فرضیه دوم: بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر رابطه وجود دارد. به‌منظور بررسی رابطه بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر، از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج به دست آمده در ادامه ارائه شده است.

جدول ۴: ضریب همبستگی بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی

سطح معناداری	ضریب همبستگی	تعداد	متغیرها
۰/۰۰۱	۰/۳۴۹	۳۴۱	سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی

در جدول ۴ نتایج همبستگی بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر نشان داده شده - است. بر اساس نتایج به دست آمده ضریب همبستگی برابر با ۰/۳۴۹ بوده و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنادار است ($p < ۰/۰۱$).

مثبت بودن ضریب به دست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی ارتباط مستقیم وجود دارد. بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود افرادی که سخت‌رویی بیشتری دارند، از سازگاری بالاتری نیز برخوردارند.

در جدول ۵ نتایج آزمون تحلیل واریانس به منظور بررسی مدل رگرسیونی ارائه شده آورده شده است. بر اساس نتایج مندرج در جدول، مقدار F به دست آمده برابر ۴۶/۸۶۶ است که در سطح آلفا کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنادار است، که نشان می‌دهد سخت‌رویی می‌تواند تغییرات مربوط به سازگاری اجتماعی را به خوبی تبدیل کند و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است.

جدول ۵: نتایج آزمون تحلیل واریانس

سطح معنادار	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
۰/۰۰۱	۴۶/۸۶۶	۱۹۹۹/۴۳۳	۱	۱۹۹۹/۴۳۳	رگرسیون
		۴۲/۶۶۳	۳۳۹	۱۴۴۶۲/۷۰۰	باقیمانده
			۳۴۰	۱۴۴۶۲/۱۳۳	کل

جدول ۶: تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی سازگاری اجتماعی از طریق متغیر سخت‌رویی

سطح معناداری	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		
	t	Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۱۴/۹۰۶		۲/۴۴۳	۳۶/۴۰۸	ثابت
۰/۰۰۱	۶/۸۴۶	۰/۳۴۹	۰/۰۳۷	۰/۲۵۴	سخت‌رویی

در جدول ۶ نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی سازگاری اجتماعی از طریق متغیر سخت‌رویی آورده شده است. مقدار ضریب رگرسیون استاندارد شده (beta) برابر ۰/۳۴۹ است. با توجه به مقدار آماری به دست آمده که در سطح آلفا ۰/۰۱ معنادار است، نتیجه گرفته می‌شود که سخت‌رویی می‌تواند به شکل مثبت و معناداری سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر را پیش‌بینی کند.

فرضیه سوم: بین سخت‌رویی و پرخاشگری نوجوانان پسر رابطه‌ای وجود دارد. به منظور بررسی رابطه بین سخت‌رویی و پرخاشگری نوجوانان پسر، از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد، نتایج به دست آمده در ادامه ارائه شده است.

جدول ۷: ضریب همبستگی بین سخت‌رویی و سازگاری

سطح معناداری	ضریب همبستگی	تعداد	متغیرها
۰/۰۰۱	-۰/۴۵۲	۳۴۱	سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی

جدول ۷ نتایج همبستگی بین سخت‌رویی و پرخاشگری نوجوانان پسر نشان داده شده است. براساس نتایج به دست آمده ضریب همبستگی برابر با -۰/۴۵۲ بوده و سطح آلفا آن ۰/۰۱ معنی دار است ($p < ۰/۰۱$). منفی بودن ضریب بدست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و پرخاشگری

ارتباط معکوسی وجود دارد. بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود افرادی که سخت‌روی بیشتی دارند، از پرخاشگری کم‌تری برخوردارند.

جدول ۸: نتایج آزمون تحلیل واریانس

سطح معنادار	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
۰/۰۰۱	۸۷/۱۱۱	۲۰۳۶۵/۳۱۹	۱	۲۰۳۶۵/۳۱۹	رگرسیون
		۲۳۳/۷۸۵	۳۳۹	۷۹۲۵۳/۱۹۳	باقیمانده
			۳۴۰	۹۹۶۱۸/۵۱۲	کل

در جدول ۸ نتایج آزمون تحلیل واریانس به منظور بررسی مدل رگرسیونی ارائه شده آورده شده است. بر اساس نتایج مندرج در جدول، مقدار F به‌دست‌آمده برابر با ۸۷/۱۱۱ است که در سطح آلفا کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنادار است، که نشان می‌دهد سخت‌روی می‌تواند تغییرات مربوط به پرخاشگری را به خوبی تبیین کند و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است.

جدول ۹: تحلیل رگرسیون برای پیش پرخاشگری از طریق متغیر سخت‌رویی

سطح معناداری	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		
	t	Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۲۳/۲۹۰		۵/۷۱۸	۱۳۳/۱۶۵	ثابت
۰/۰۰۱	-۹/۳۳۳	-۰/۴۵۲	۰/۰۸۷	-۰/۸۱۱	سخت‌رویی

در جدول ۹ نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی پرخاشگری از طریق متغیر سخت‌رویی آورده شده است. مقدار ضریب رگرسیون استاندارد شده (beta) برابر -۰/۴۵۲ است. با توجه به مقدار آمار t به‌دست آمده که در سطح آلفا ۰/۰۱ به معنادار است، نتیجه گرفته می‌شود که سخت‌رویی می‌تواند به شکل منفی و معنادار پرخاشگری نوجوانان پسر را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی «پیش‌بینی سخت‌رویی براساس سازگاری فردی-اجتماعی و پرخاشگری»، در میان نوجوانان مشغول به تحصیل در دبیرستان‌های تهران اجرا شد.

در بررسی فرضیه اول: « بین سخت‌رویی و سازگاری فردی نوجوانان پسر رابطه وجود دارد»، بر اساس نتایج به دست آمده ضریب همبستگی برابر با $0/527$ بوده و سطح آلفا $0/01$ معنادار است ($p < 0/01$). مثبت بودن ضریب به دست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و سازگاری فردی ارتباط مستقیم وجود دارد؛ بنابراین، افرادی که سخت‌رویی بیشتری دارند از سازگاری فردی بالاتری نیز برخوردارند. نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های شیخی و همکاران (۱۳۹۳) سلیمانی و همکاران (۱۳۹۶) همسو نیست؛ ولی با پژوهش‌های صالحی و همکاران (۱۳۹۳) است.

در تبیین این نتایج می‌توان بیان کرد سرسختی روان‌شناختی سازه‌ای شخصیتی است که باعث می‌شود نه تنها افراد بیشتر موقعیت‌های پیش روی خود را تهدیدکننده و کنترل ناپذیر نبینند، بلکه حتی در مواقعی که لازم باشد آن موقعیت‌ها را به یک کار جالب و مثبت و فرصتی برای رشد و بالندگی تبدیل می‌کنند و از این راه می‌توانند شرایط را متناسب با ویژگی‌های خود سازگار کنند. همچنین بر اساس این پژوهش می‌توان گفت که سخت‌رویی توانسته سازگاری فردی نوجوانان پسر را تحت تأثیر قرار دهد؛ به عبارتی با افزایش سخت‌رویی در نوجوانان پسر سازگاری فردی آن‌ها افزایش می‌یابد؛ بدین صورت که تقویت مؤلفه‌های سخت رویی مانند تعهد، چالش و کنترل، باعث افزایش سازگاری فردی یعنی همان راهبردهای اداره کردن موقعیت‌های فردی می‌شود.

در بررسی فرضیه دوم: بین سخت‌رویی با سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر رابطه وجود دارد. بر اساس نتایج به دست آمده، ضریب همبستگی برابر با $0/394$ بوده و در صحت آلفای $0/01$ معنادار است ($p < 0/01$). مثبت بودن ضریب به دست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و سازگاری اجتماعی نوجوانان ارتباط مستقیم وجود دارد. بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود افرادی که سخت رویی بیشتری دارند، از سازگاری اجتماعی بالاتری نیز برخوردارند.

پژوهش حاضر با پژوهش‌های صالحی و همکاران (۱۳۹۳)، سعید شیخی و همکاران (۱۳۹۴)، سلیمانی و همکاران (۱۳۹۴) و راکوشی. آجوفو (۲۰۱۳) همسو نیست و با بهمنی و همکاران (۱۳۹۵) همسو است.

در تبیین پژوهش حاضر می‌توان گفت سازگاری مسأله‌ای است که مختص انسان نیست و هر موجود زنده‌ای به فراخور وجود خود و به اقتضای طبیعت و مرحله تکاملی که به آن دست یافته، ناچار است به طریقی که تضمین‌کننده حیات و بقای اوست، خود را با محیط پیرامون سازگار کند (فتوحی و همکاران، ۱۳۸۹). بدین منظور انسان به عنوان موجودی اجتماعی همواره درصدد کسب مهارت‌هایی برای تسهیل ارتباط خود با دیگران بوده تا به این ترتیب به سازگاری با محیط نائل شود. سازگاری یک تمایل ذاتی روان‌شناختی برای کنار آمدن با چالش‌های زندگی و جریانی پویاست که به پاسخ فرد نسبت به محیط و تغییرات ایجاد شده در آن اشاره دارد (مری بسیل،

(۲۰۱۱). سازگاری موجب تسلط فرد بر محیط اطراف شده و از طریق هماهنگ ساختن افراد با تغییرات روزمره موجب می‌شود که فرد بتواند زندگی‌اش را در صلح و آرامش سپری کند. فرد سازگار از سلامت روان، مهارت‌های اجتماعی و قدرت انطباق با محیط برخوردار بوده و می‌توان آن را به موقع و در جای خود به کار ببرد (هومن و همکاران، ۱۳۸۹). به طور کلی سخت‌رویی به افزایش سازگاری منجر می‌شود. در این پژوهش سخت‌رویی توانسته سازگاری اجتماعی نوجوانان پسر را تحت تأثیر قرار دهد؛ یعنی با افزایش سخت‌رویی در نوجوانان پسر، سازگاری اجتماعی آن‌ها افزایش می‌یابد؛ به این صورت که تقویت مؤلفه‌های سخت‌رویی: تعهد، کنترل و چالش، باعث افزایش سازگاری اجتماعی یا همان راهبردهای اداره کردن موقعیت‌ها می‌شود.

در بررسی فرضیه سوم: بین سخت‌رویی و پرخاشگری نوجوانان پسر رابطه وجود دارد. بر اساس نتایج به دست آمده ضریب همبستگی برابر با $-0/452$ بوده و در سطح آلفای $0/01$ معنادار است ($p < 01/0$). منفی بودن ضریب به دست آمده نشان می‌دهد که بین سخت‌رویی و پرخاشگری ارتباط معکوس وجود دارد. بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود افرادی که سخت‌رویی بیشتری دارند از پرخاشگری کم‌تری برخوردارند.

پژوهش حاضر با پژوهش‌های شفیع‌پور و همکاران (۱۳۹۳)، فرامرز سهرابی و همکاران (۱۳۹۳)، شریفی‌راد و همکاران (۱۳۹۳)، ثناگوی محرر و همکاران (۱۳۹۵)، علی شیخ‌الاسلامی و همکاران (۱۳۹۶)، کاکارو، زاگاجا، چن، یاکوبسن (۲۰۱۶) همسو است.

سخت‌رویی مفهومی روان‌شناختی است که به شیوه خاص و با ثبات فرد در واکنش به رویدادهای زندگی اشاره دارد. وجود این سازه فرد را در وضعیت سخت پیش می‌برد و او را یاری می‌کند تا وقایع تهدیدآمیز را با موفقیت بیشتری پشت سر بگذارد. سخت‌رویی توانایی درک درست موفقیت پیرامون و توانایی تصمیم‌گیری مطلوب درباره خویشتن است که شخص صاحب آن به جای کنار کشیدن، احساس تعهد کرده و به جای احساس ناتوانی، احساس کنترل می‌کند و مشکلات را چالش می‌داند نه تهدید. این ویژگی شخصیتی می‌تواند به عنوان سپری در برابر استرس مقاومت کرده و از اثرات مخرب آن به سلامت روانی افراد جلوگیری کند.

سازگاری فردی-اجتماعی در نوجوانان به عنوان مهم‌ترین نشانه سلامت روان آن‌ها، از مباحثی است که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از جامعه‌شناسان و روان‌شناسان و مربیان را به خود جلب کرده است، زیرا دوره نوجوانی، دوره حساسی است و سازگاری فردی-اجتماعی نوجوان در این دوره دستخوش تحولات عاطفی، جسمانی و ذهنی فوق‌العاده شدیدی است و هنوز به طور کامل رشد نیافته است. به همین علت ممکن است تأخیر در بلوغ عاطفی به دنبال خود مشکلات جدی در روابط بین فردی و در نوجوانان و چالش‌های اجتماعی برای آن‌ها پدید آورد. علاوه بر این، رشد

اجتماعی مهم‌ترین جنبهٔ رشد وجود هر شخص است و معیار اندازه‌گیری رشد اجتماعی هر کس سازگاری او با دیگران است. سازگاری اجتماعی مانند رشد جسمی، عاطفی و عقلی یک کمیت پیوسته است و به تدریج به کمال می‌رسد و در طی زندگی به طور طبیعی و در برخورد با تجربه حاصل می‌شود. با سپری شدن دوران کودکی و ورود به دوران نوجوانی، رشد روانی-اجتماعی از تحول ساده به تحول عمیق و کیفی تبدیل می‌شود و نوجوانان با به‌کارگیری مهارت‌های اجتماعی، می‌توانند جایگاه خود را در میان مراودات اجتماعی و ارتباط با همسالان خود و بزرگسالان پیدا کنند و مورد پذیرش اجتماعی قرار گیرند. موفقیت در امر پذیرش اجتماعی به سازگاری اجتماعی منجر می‌شود و ممکن است فرد را به مرحلهٔ نفوذ و رخنهٔ اجتماعی برساند که سطح بالاتر از پذیرش اجتماعی است و در این مرحله می‌تواند بر اطرافیان خود تأثیرگذار باشد. رخنهٔ اجتماعی فرآیندی است که از طریق آن روابط آدمیان از سطح دوست داشتنی به سوی صمیمیت بیشتر سیر می‌کند (اتکینسون، اتکینسون و هیلگارد^۱، ۱۹۸۳).

^۱. Atkinson, Atkinson and Hillgard

منابع

- ابوالمعالی، خدیجه و موسی‌زاده، زهره (۱۳۹۱). *پرخاشگری، ماهیت، علل و پیشگیری*، چاپ اول. تهران: ارجمند.
- اتکینسون، ار، ال، اتکینسون، ار، سی. و هیلگارد، ایی، ار (۱۳۸۰). *زمینه روان‌شناسی (جلد دوم)*. ترجمه محمد تقی براهنی، سعید شاملو، نیسان گاهان، یوسف کریمی و کیانوش هاشمیان - تهران: رشد.
- اصفهان‌اصیل، مریم (۱۳۸۱). *مقایسه سازگاری فردی-اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال سوم نظام جدید*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد؛ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- افتخار صعدی، زهرا، مهرابی زاده هنرمند، مهناز، نجاریان، بهمن، احدی، حسن، عسگری، پرویز (۱۳۸۸). *بررسی تأثیر آموزش هوش هیجانی بر کاهش پرخاشگری و افزایش سازگاری فردی-اجتماعی در دانش‌آموزان دختر سال دوم متوسطه شهرستان اهواز؛ یافته‌های نو در روان‌شناسی*، ۱۲(۴): ۱۳۷-۱۴۹.
- بقرآبادی، قاسم، شریفی درآمدی، پرویز و دولت آبادی، شیو. (۱۳۸۹). *بررسی تأثیر شن درمانی بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان پسر ناشنوا. مجله مطالعات روان‌شناختی*، ۶(۱): ۱۱۱-۱۳۴.
- بهرامی، بهروز (۱۳۸۷). *بررسی رابطه پرخاشگری و پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی به جز پایه اول دبستان شهر قزوین؛ پایان‌نامه کارشناسی روان‌شناسی عمومی*، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر.
- بهمنی، مهناز، ترابیان، سحرالسادات، رضایی‌نژاد، سالار، منظری توکلی، وحید، معینی فرد، مژگان (۱۳۹۵). *بررسی اثربخشی آموزش خودکارآمدی هیجانی بر اساس بر سازگاری اجتماعی و اضطراب اجتماعی نوجوانان. فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۷(۲): ۶۹-۸۰.
- پاشا، رضا و گل شکوه، فرزانه (۱۳۹۶). *تأثیر آموزش هوش هیجانی بر پرخاشگری و سازگاری اجتماعی، عاطفی دانش‌آموزان دارای اختلال هیجانی و رفتاری - مجله مطالعات ناتوانی*، ۷(۱۳): ۱-۶.
- پیاژه، ژان و پیرهانری، سیمون (۱۳۹۶). *روان‌شناسی کودک و اصول تربیتی جوانان؛ ترجمه عنایت ا..... شکیباپور؛ تهران: نیما*
- شناگویی محرر، غلامرضا، بادپا، خالد، علی صوفی، اله‌نظر و خاطر، عبدالحسین (۱۳۹۵). *رابطه سخت‌رویی و هوش معنوی با گرایش به پرخاشگری در بین دانش‌آموزان پسر منطقه دشتیاری - همایش ملی دانشگاه محور توسعه - ۲۵ آذرماه ۱۳۹۵*.

- درتاج، فریبرز، مصائبی، اسدا.. و اسدزاده، حسن (۱۳۸۸). تأثیر آموزش مدیریت خشم بر پرخاشگری و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پسر ۱۴_۱۵ ساله، فصل‌نامه روان‌شناسی کاربردی، ۳(۳):۶۲-۷۲.
- دهقانی، اکرم، کجباف، محمدباقر (۱۳۹۲). رابطه سخت‌رویی با سبک‌های مقابله با استرس در دانشجویان، فصل‌نامه دانش و تندرستی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی _ درمانی شاهرود. ۸(۳):۱۲۱-۱۸۱.
- رستمی، لیلا، رشیدیان، مریم (۱۳۹۴). نقش دین در قرآن در سازگاری فردی و اجتماعی و موفقیت جوانان؛ تهران: خورشید باران.
- زینت مطلق، فاضل، احمدی جویباری، تورج، جلیلیان، فرزاد، میرزایی علویجه، مهدی، آقایی، عباس و کریم‌زاده شیرازی، کامبیز (۱۳۹۲). بررسی شیوع و عوامل مرتبط با پرخاشگری در بین نوجوانان شهر یاسوج. مجله تحقیقات نظام سلامت، ۹(۳):۳۱۹_۳۱۲.
- سامانی، سیامک (۱۳۸۶). بررسی پایانی و روایی پرسشنامه پرخاشگری باس و پری. مجله روان پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران. ۱۳(۴):۳۵۹-۳۶۵.
- سهرابی، فرامرز، کرمی، حوریه، براتی سده، فرید، خاکباز (۱۳۹۳). حمیداثربخشی درمان شناختی رفتار گروهی مدیریت خشم بر مبنای الگوی ریلی و شاپشایر در کاهش پرخاشگری و ارتقاع رضایت زناشویی افراد مبتلا به سوء مصرف مواد_فصل‌نامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی. ۹(۳۵):۹۹-۱۱۶.
- سلیمانی، اسماعیل، شیخ الاسلامی، علی، محرم‌زاده، هنگامه (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش حل مسأله اجتماعی و سازگاری و خودکارآمدی دانش‌آموزان زورگو. فصل‌نامه روان‌شناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳(۴۷):۴۹-۷۳.
- شریفی‌راد، غلامرضا، بهاری، عادل، بازانی، میثم و جلیلیان، حسن (۱۳۹۴). رابطه پرخاشگری با متغیرهای جمعیت‌شناختی در دانش‌آموزان دبیرستان پسر شهر ایلام. مجله علوم پزشکی زانکو، دانشگاه علوم پزشکی کردستان. ۱۶(۵۱):۳۶-۴۴.
- شفیعی‌پور، سیده زهرا، صادق، رباب، جعفری اصل، معصومه، احسانی کاظم نژاد، لیلی (۱۳۹۵). پرخاشگری در انواع سبک‌های دلبستگی در نوجوانان، مجله پرستاری و مامایی جامع نگر. ۲۵(۸۱):۵۵-۶۴.
- شیخ‌الاسلامی، علی، اسداللهی، الهام، محمدی، نسیم (۱۳۹۶). پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بزهکار بر اساس راهبردهای حل مسئله و مهارت‌های ارتباطی _ مجله سلامت اجتماعی. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت. ۴(۳):۲۰۹-۲۱۹.

شیخی، سعید، فتحی، نبی وشاهمرادی، مراد (۱۳۹۴). تأثیر مهارت‌های زندگی بر سلامت روان و سازگاری فردی اجتماعی دانش‌آموزان پسر سال اول متوسطه شهرستان شوش. *نما، نشریه مطالعات آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش*. ۱۰-۱: (۱)۴.

صادقی، عباس و مشکبید حقیقی، محسن (۱۳۸۵). مدیریت پرخاشگری. رشت: حق شناس. صلحی، مهناز، قره‌تپه، آمنه، طاع‌پسند، سیاوش، منشی، غلام رضا، ابوالفتحی، میترا، قره‌تپه، شهناز (۱۳۹۴). ارتباط سازگاری فردی و اجتماعی با منبع کنترل و جنسیت در دانش‌آموزان تیزهوشان دبیرستان کرمانشاه. فصل‌نامه علمی پژوهشی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ۳(۲): ۱۵۹-۱۶۵.

عاشوری، احمد، وکیلی، یعقوب، بن سعید، سارا و نوعی، زهرا (۱۳۸۸). باورهای فراشناختی و سلامت عمومی در دانشجویان. *مجله اصول بهداشت روانی*. ۱۱(۱): ۱۵-۱۲۰. عسگری، پرویز، حیدری، علیرضا و ستایش نیا، الهه (۱۳۸۹). مقایسه میزان اضطراب، افسردگی و پرخاشگری نوجوانان با توجه به سطوح پر اشتهایی روانی. *مجله اندیشه رفتار*، ۴(۱۶): ۵۹-۶۶.

فتحی، آیت‌الله، رضا پور یوسف و یاقوتی آذر، شهرام (۱۳۸۹). تعیین رابطه بین نیازهای بنیادین و حمایت اجتماعی با سازگاری اجتماعی مطالعات امنیت اجتماعی؛ ۱۴۶ _ ۱۳۱: (۲۵). فیرس، اپی، جوی، ترال و تیموتی، چی (۱۳۸۵). *روان‌شناسی بالینی*. ترجمه مهرداد فیروزبخت. تهران: رشد.

کرمی، ابوالفضل، اعتمادی، احمد، پاینده، فضیلت (۱۳۹۱). اثربخشی آموزش سخت رویی و سازگاری نوجوانان پژوهش‌های مشاوره. ۱۲(۴۵): ۱۱۵-۱۳۰.

گویرین، سوزان و هستی، ایلین (۱۳۸۴). پرخاشگری و زورگویی در کودکان و نوجوانان، ترجمه حسن تو زنده جانی و نسیرن کمال‌پور، مشهد: نامردی.

نوروزی، ابراهیم (۱۳۸۳). پرخاشگری و راهکارهای آن. تهران: بهار. وزیر، شهرام و لطفی عظیمی، افسانه (۱۳۹۰). تأثیر آموزش همدلی در کاهش پرخاشگری نوجوانان. *مجله روان‌شناسی تحولی*، ۸(۳۰): ۱۶۷-۱۷۵.

هاشمی، محبوبه، میرزمانی، سید محمود، داورمنش، عباس، صالحی، مسعود و نژادی کاشانی، غزاله (۱۳۸۹). تأثیر نمایش عروسکی در کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان دختر عقب مانده ذهنی آموزش‌پذیر. *مجله توانبخشی اعصاب کودکان*. ۱۱(۵): ۸۸-۹۳.

Abolmaali kh(2012). Prediction of Anxiety, Aggression and Social Competence among

- Preschool Children based on Parents' Maladaptive Perfectionism. *Journal of Educational Psychology Islamic Azad University Tonekabon Branch*, 4(1):25-35. Persian.
- Adam, L., Sharp, Lisa A., Rebecca Cunningham.(2014). Cost analysis of youth.violence prevention. *Pediatrics*,133(3): 448-53.
- Askari, P. and Roshani, Kh. (2012). Comparison of cultural intelligence, emotional intelligence, individual-social adjustment of male and female students of Islamic Azad University, Ahvaz Branch. *Journal of Women and Culture*. third year. No. 12.Summer 2012.
- Askari, P., Heidari, A. and Satyashnia, E. (2010) p. Comparison of Anxiety, Depression and Aggression in Adolescents according to the levels of anorexia nervosa. *Journal of Thought Behavior* 4(16): 66-59.
- Ashuri, A., Lawyer, J., Ibn Saeed, S. and Nabi, Z. (2009). Metacognitive beliefs and general health in students. *Journal of Principles of Mental Health*. number one. Eleventh year. Pp. 120 to 15.
- Atkinson, R., L., Atkinson, R. C. and Wilhelgard, E. R. (2001). The Field of Psychology (Vol. II). Translated by Mohammad Taghi Barahani, Saeed Shamloo, Nissan Gahan, Yousef Karimi and Kianoosh Hashemian _ Tehran: Roshd. (Original language release date, 1978).
- Buss AH. Perry M.(1992). The aggression questionnaire. *J Pers Soc*. 63 (3): 452-59.
- Bahmani, M., Torabian, S.A. Rezajnejad, S., Manzari Tavakoli, V. and Moein Fard, M.(2019)._ Evaluation of the effectiveness of emotional self-efficacy training based on adolescent social adjustment and social anxiety. *Journal of Applied Psychological Research*. Seventh year. Second Issue. 1398. Pp. 69 to 80.
- Bahrami, B. (2008). *Investigating the Relationship between Aggression and Academic Achievement among Primary School Students Except for the First Grade of Qazvin Primary School*; Bachelor Thesis in General Psychology, Islamic Azad University, Abhar Branch. Baqarabadi, gh Sharifi Daramadi, P. and Dolatabadi, Sh. (2010). The effect of sand therapy on reducing aggression in deaf male students. *Journal of Psychological Studies, Faculty of Educational Sciences and Psychology*, Al-Zahra University, 6(1): 17-1.
- Chen, J-C. and Silverthorne, C. (2008).The impact of locus of control on job stress, jobperformance and job satisfaction in Taiwan. *Leadership & Organization Development Journal*. 29(7):572-82.
- Coccaro, F. Zagaja, C. Chen, P. and Jacobson, K. (2016). Relationships between perceived emotional intelligence aggression and impulsivity in a population-based adult sample, *psychiatry research*, 255 – 260. DOI: 10.1016/j.psychres.2016.09.004
- Cue, B. (1930). Positive parenting. NY: Pearson Company Inc. *Violent Behavior*, 9,247-269.
- Day, L. Hanson, K. Maltby, J. Proctor, C. and Wood, A. (2014). Hope uniquely predicts objective academic achievement above intelligence, personality, and previous. academic achievement. *J Res Pers*: 44(1): 550-3.

- Dehghani, A. Kajbaf, M. B.(2013). _ The Relationship between Hardiness and Stress Coping Styles in Students . *Knowledge and Health Quarterly of Shahroud University of Medical Sciences and Health Services*. 8(3): 121 to 181.
- Dortaj, A., Masaebi, A. and Asadzadeh, H. (2009). The effect of anger management training on aggression and social adjustment of 14-15 year old male students. *Quarterly Journal of Applied Psychology*, Volume 3, Number 3.
- Elliot, S. and Gersham, F. (2003). Social skills interventions for children Behavior modification. N. 16, P. 287 - 309
- Embregts, P., Didden, R. Schreuder, N., Huitink, C. and van Nieuwenhuizen, M. (2009). Aggressive behavior in individuals with moderate to severe intellectual disabilities who live in a residential facility: *an evaluation of functional variables Res Dev Disabil*. 30(4):682-688.
- Esfahani Asl, M. (2002). *Comparison of individual-social adjustment and academic performance of female students in the third year of the new system*, Master's thesis; Islamic Azad University of Ahvaz.
- Fatehizadeh, M. and Ahmadi, S. A. (2005). *Investigating the relationship between communication patterns and marital satisfaction of couples working at the University of Isfahan*. Family Research Quarterly. First year, number 2.
- Fathi, A., Reza Pour Y. and Yaghouti Azar, S. (2010). Determining the relationship between basic needs and social support with social adjustment Social security studies; 146 _ 131: (25).
- Fears, E., Joey, T. and Timothy, C. (1991). *Clinical Psychology*. Translation: Mehrdad Firoozbakht. Tehran, Roshd Publications.
- Garcia - Sancho E., Salguero T.M. and Fernandez, P (2014) Relationship between emotional intelligence and aggression. A systematic review, *Aggression and violent behavior*. 19(5): 581-591.
- Golchin, M. (2002). toward aggression in adolescents and the role of family. *The Journal of Qazvin University of Medical Sciences*. 6(1): 36-41. [Persian]
- Green, L. and Parker, H.J. (1995). Parental influence upon adolescents occupational choice. *Journal of Counseling. Psychology*, Vol.12.
- Guerin, S. and Hennessy, E. (2002). Aggression and bullying In M. Herbert Series Ed.) Parent, Adolescent and Child Training Skills 2. Cornwall, Great Britain: BPS Blackwell
- Guerin, S., and Hasti, E. (2005). *Aggression and bullying in children and adolescents, translated by Hassan To Zandjani and Nasiran Kamalpour*, Mashhad: Namardi Publications.
- Hashemi, M., Mirzamani, S. M. Davarmanesh, A., Salehi, M. and Nejadi Kashani, G. (2010). The effect of puppetry on reducing aggression of educable mentally retarded female students. *Journal of Pediatric Nerve Rehabilitation*. 11(5): 93-88.
- Hashemian, F. (2008). The effectiveness of anger management skills training on individual-social adjustment of female students in the first year of high school. Mahshahr city, *Journal of Knowledge and Research in Psychology*. 35 (6): pp. 1213.

- Hochenson, G. (1965). Reducing aggressive behavior in boys with a social cognitive group treatment: Results of a randomized, *controlled Trial Journal of American Academy*.
- Hooman, H. A.; Kushki, Sh. and Ghasemi, L. (2010). Evaluation of scientificity, validity and softness of individual adaptation test and its relationship with mental health in first year high school students, *psychological changes*, 2(8): 87-102.
- Iwata J.N., Noboru, K., Higuchi, M. and Hiana, R. J. (2000). response of Japanese and American students to the Anxiety and social skills question air, *Journal of Personality Assessment*. 74(1): 48-62
- Iftikhar Saadi, Z., Mehrabizadeh Honarmand, M., Najarian, B., Ahadi, H., Askari, P. (2010). *The effect of emotional intelligence training on reducing aggression and increasing individual-social adjustment in female sophomores in Ahvaz*; New Findings in Psychology.
- Iranpanah, A. (2013). *The Relationship between Parenting Methods and Anger and Adaptation of Adolescent Boys*. in Rasht Master Thesis in Psychology. Islamic Azad University, Guilan Science and Research Branch.
- Jaff. A. (2012). *Durg use and aggression: The effect of rumination and other person related variables*, California State University Long Beach Psychology
- Kahsebeck, S., and Christensen. S.A. (1992). Effects of attitudes and reactions alcoholic parents on cognitive distress in their children. *Journal of Counseling Psychology*, 39, 356-362.
- Karami, A. Etemadi, A. Persistence, v.(2012). The Effectiveness of Adolescence Training and Adolescent Adjustment in Counseling Research. 12(45): 115-130
- Kleinke, C. (1998). *Coping with Life Challenges*. PacificGrove, CA: Brooks/cole.
- Kobasa, S.C. (1979). Stressful events, personality and health: An inquiry into hardiness. *Journal of personality and social psychology*, 37, 111.
- Kobasa, S. C., Maddi, S. R. and Khan, S. (1984). "Hardiness & Health: A Prospective Study". *Journal of Personality and Social Psychology*. 42, pp. 68-177.
- Kobasa, S.C. maddi, S.R. and Zola, M.A. (1993). Type A and hardiness. *Journal of Behavioral Medicine*, 6, 4151.
- Kobasa, S.C., Maddi, S.R. and Zola, M. A. (2014). Personality and social resources in stress resistance. Type a and hardiness. *J Beh Med*; 45(2): 41-51.
- Kobasa, S.C. (2014). Stressful life events, personality, and health: An inquiry into hardiness. *J Pers Social Psychol*; 37(1): 1-11.
- Kobasa, S.C. (2014). Personality and social resources in stress resistance. *J Pers Soc Psychol*; 45(4):839
- Lavafpour Nouri, F. Zaharakar, K. and Sanaei Zakir, B. (2012). Evaluation of the effectiveness of group therapy forgiveness in reducing aggression in aggressive adolescents aged 11 to 13 years in Dezful, *Journal of Yazd Shahid Sadoughi University of Medical Sciences*, 20(4): 489-500.
- Lawrence, E.J. (1966). Priming emotion using metaphors reprehensive of family functioning. AUETD home Graduate School Auburn Libraries.
- Mac Pail, J. (2002). Comparison of emotional intelligence between misdemeanor girls and normal girls. *Journal of psychology and mental health*. 44. P 92-98.

- Maddi SR. (2014). Comments on trends in hardiness research and theorizing. *Consul Psychol J Prac Res*, 51(3): 67-71.
- Maddi, S.R. (1990). *Issues and intervention in stress mastery*. In S.H. Fridman (ed.) *personality and disease*. USA: oxford university press.
- Maleki, S., Fallahi Khoshknab, M., Rahgooi, A. and Rahgozar, M. (2011). The effect of anger management training in groups on aggression of 12-15 years old male students. *IJN*. 24 (69):26-35 [Persian]
- Mary Basil, N. (2011). Ethnic Group, Age and Gender Differences in Social Adjustment of Teenagers in Nigeria, *International Journal of Psychological Studies*, 3(1): 58-68.
- Masoudnia, Ibrahim. (2009). Aggression and antisocial behavior in adolescents; Evaluation of Aggression Refinement Theory. *Journal of Psychology*, 2013, pp. 152-138.
- Milanifar, B. (2007). *Exceptional Child and Adolescent Psychology in Tehran*, 18th edition, pages 16-18.
- Motlagh, Z., Ahmadi Joybari, T., Jalilian, F. Mirzaei Alavijeh, M. Aghaei, A. and Karimzadeh Shirazi, K. (2013). Prevalence and factors related to aggression among adolescents in Yasuj. *Journal of Health System Research*, 9(3): 319_312.
- Naemi, M. A. (2016). _ The endurance resilience of life satisfaction and physical image of female high school students in Sabzevar. *Women in Development and Politics*. 14(4):535-552.
- Navidi, A. (2004). *The effect of anger management training and its effect on adjustment, self-regulation, general health in 15-18 year olds*. PhD Thesis in Psychology, Allameh Tabatabai University.
- Nowruzi, I. (2004). *Aggression and its strategies*. Tehran: Bahar Publications.
- Pasha, R. Gol Shokooh, F. (1996). _ The effect of emotional intelligence training on aggression and social, emotional adjustment of students with emotional and behavioral disorders _ *Journal of Disability Studies, online publication*. In August 1996, pp. 1 to 6.
- Piaget, J. Pirhanari, S. (2017). *Child psychology and principles of youth education*; Translated by Enayat A. Shakibapour; Tehran.
- Sanagoeei, M., Badpa, Kh., Ali Sufi, A.N., Khater, A. (2016). The Relationship between Hardiness and Spiritual Intelligence with the Tendency to Aggression among Male Students in Dashtiari Region - *National Conference on University-Based Development* - December 16.
- Rostami, L. and Rashidian, M. (2015). *The role of religion in the Qur'an in individual and social adjustment and youth success*, Tehran: Khorshid Baran Publishing.
- Sadeghi, A. and Meshkabid Haghghi, M. (2006). *Aggression management*. Rasht: Haghshenas Publications.
- Samani, S. (2007). Final and validity study of Bass and Perry aggression questionnaire. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. Thirteenth year; Issue 4.
- Sharifi Rad, Gh. Bahari, A. Bazani, M. Jalilian, H. (2015). The relationship between rotation and demographic variables in male high school students in Ilam. *Journal*

- of Zanko Medical Sciences, Kurdistan University of Medical Sciences. Winter,36-44.
- Shafieipour, S. Z., Sadegh, R. Jafari A.(2016). Masoumeh; Ehsani Kazemnejad, Lily _ Aggression in various attachment styles in adolescents _ Comprehensive Journal of Nursing and Midwifery. 25(81): 64_55.
- Shaykh al-Islami, A. Asadullahi, E. Mohammadi, N. (2017). Predicting Aggressive Adolescent Aggression Based on Problem Solving Strategies and Communication Skills - *Journal of Social Health. Research Center for Social Factors Affecting Health*. 4(3): 209-219.
- Sheikhi, S. Fathi, P. and Shahmoradi, M. (2016). The effect of life skills on mental health and individual social adjustment of first year high school male students in Shush city. Nama, *Journal of Educational Studies, Center for the Study and Development of Medical Education*, Army University of Medical Sciences. forth year. the first number. The first semester of the academic year 1395-95. Pp. 1 to 10.
- Solhi, M., Ta'apsand, S., Secretary, G. R. Abolfathi, M.(2015). Qara Tappeh, Shahnaz - The relationship between individual and social adjustment with the source of control and gender in gifted high school students in Kermanshah. *Journal of Health Education and Health Promotion*. Third period. Second Issue. Summer 2015. Pp. 159 _ 165.
- Sohrabi, F., Karami, H., Barati Sedeh, F., Khakbaz, H.(2014). Effectiveness of Cognitive Therapy of Anger Management Behavior Based on Rayleigh and Shapshair Patterns in Reducing Aggression and Promoting Marital Satisfaction in People with Substance Abuse, *Journal of New Psychological Research*. 9(351): 99-116.
- Soleimani, I.; Shaykh al-Islami, A.; Moharramzadeh, H. (2018). The effectiveness of social problem solving training and the adjustment and self-efficacy of bullying students. *Quarterly Journal of Educational Psychology, Allameh Tabatabai University*.13 (47):49-73.
- Valizadeh, S.(2014) . *A study of the relationship between perfectionism and stubbornness with marital satisfaction in married students*; Master Thesis, Islamic Azad University, Kermanshah Branch.
- Vaziri, Sh. and Lotfi Azimi, A. (2011). The effect of empathy training in reducing adolescent aggression. *Journal of Developmental Psychology*, Year 8, Number 30, Pages 175-167.
- Weiss, M.; Atef Vahid, M. K., Rezaei, M. (2010). The effect of job stress on mental health satisfaction: The moderating effect of stubbornness and social support. *Quarterly Journal of Thought and Behavior of the sixth year*, No. 2 and 3.

http://hpsbjournal.iauctb.ac.ir/article_680995.html

Predicting the hardiness based on individual social adjustment and aggression in high schoolboys in Tehran

Zahra Paniri¹
Parinaz Benisi^{2*}
Hamid Reza Watankhah³

Submission Date: 25/02/2021 Acceptance Date: 25/06/2021

Abstract

The purpose of this study is to investigate how the rigidity based on individual social adjustments and aggression could be predicted among the high school boys in Tehran. The sample population of this study constitutes 341 students selected in cluster manner from different high schools of Tehran. 50 item hardiness questionnaire of Kabasa and Madi, 180 item questionnaires of California Psychological Inventory (CPI) and 21 item aggression questionnaires of Arnold H. Bass and Mark Peri were used as the instruments of research. The research design was correlational. The results of Pearson correlational coefficient analysis and multivariate regression analysis show that there exists a statistically significant positive relationship between hardiness and individual and social adjustment of high school boys at the alpha level of 0.01 ($P < 0.01$). The results of Pearson correlation coefficient analysis and multivariate regression analysis show that there is a statistically significant negative relationship between stubbornness and aggression in high school boys at the alpha level of 0.01 ($P < 0.01$).

Keywords: hardiness, individual – social adaptation, aggression, youth

1. Master of Psychology, Islamic Azad University, Electronic Branch, Tehran , Iran

2. Associate Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, West Tehran Branch, Tehran, Iran (corresponding author) parenazbanisi2017@gmail.com

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, West Tehran Branch, Tehran, Iran

